

ارزیابی نقش کتابداران در همکاری با اساتید برای پیشگیری از سرقت ادبی

مریم غفوری^{۱*}، احمد شعبانی^۲، فریبا رخس^۳

۱. کارشناسی ارشد، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه اصفهان، ایران.

۲. استاد، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه اصفهان، ایران.

۳. کارشناسی ارشد، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ایران.

پذیرش: (۱۳۹۵/۰۷/۰۸)

دریافت: (۱۳۹۴/۱۱/۱۰)

Evaluate the Role of Librarians Working in Collaboration with Faculty for the Prevention of Plagiarism

Maryam Ghafouri^{1*}, Ahmad Shaabani², Fariba Rakhsh³

1. Master, Knowledge and Information Science, Isfahan University, Iran.

2. Professor, Knowledge and Information Science, Isfahan University, Iran.

3. Master, Knowledge and Information Science, Isfahan University of Medical Science T Iran.

Received: (2016/01/30)

Accepted: (2016/09/29)

Abstract

purpose: This study examines the role of librarians working in central libraries of medical universities type 1 in cooperation with teacher is paid in connection with plagiarism.

Methodology: This method is analytical survey study and this study is applied. The questionnaire was standardized America Library Association. The population consisted of employees of Medical Universities librarians type 1 are (110) people, sampling was census. The sampling method was census. Validity and content validity and reliability of the method using test-retest correlation coefficient of 78/0 was confirmed by the data collection practices and postal mail was sent. SPSS software to analyze the data descriptive statistics (mean, ...) and inferential statistics (chi-square Chi-square) were performed.

Findings: Showed that the majority of librarians with teachers in order to prevent plagiarism is not necessary cooperation and information literacy classes and workshops have been held. It also asked the librarian between gender and work experience and education level they are related.

Conclusion: This study showed that librarians have little activity in the area of education and literacy. The workshops should be held to the librarian with their duties in the new era, so they can play an effective role in the prevention of plagiarism and keeps the scientific community for their loss.

Keywords

librarians, faculty, plagiarism, Central Library, of Medical Universities librarians type 1.

چکیده

هدف: این به پژوهش به بررسی نقش کتابداران شاغل در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ ۱ کشور در همکاری با اساتید در ارتباط با سرقت ادبی پرداخته است.

روش‌شناسی: روش پژوهش پیمایشی تحلیلی و نوع مطالعه کاربردی است. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد انجمن کتابداران آمریکا بود. جامعه آماری شامل کارکنان کتابدار کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ ۱ کشور (۱۱۰ نفر) می‌باشند، روش نمونه‌گیری سرشماری بود. روشی پرسشنامه‌ها از روش محتوایی و صوری و پایایی آن با استفاده از آزمون آزمون-آزمون مجدد با ضریب همبستگی ۰/۷۸ تایید گردید و روش گردآوری داده‌ها به شیوه ارسال الکترونیک و پستی بود. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار اس. پی. اس. اس در دوسطح آمار توصیفی (درصد و میانگین) و استنباطی (کای اسکواتر) صورت گرفت.

یافته‌ها: نشان داد که اکثریت کتابداران با اساتید همکاری‌های لازم را در جهت پیشگیری از سرقت ادبی نداشته و کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی و سواد اطلاعاتی را برگزار نکرده‌اند. همچنین بین سوالات پرسیده شده از کتابدار با جنسیت و سابقه کاری و سطح تحصیلات آن‌ها رابطه وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری: در این پژوهش مشخص گردید که کتابداران در حیطه آموزش و سواد اطلاعاتی فعالیت کمی داشته‌اند. بنابراین باید کارگاه‌های آموزشی لازم برای آگاهی کتابداران با وظایف خود در جهت همکاری بیشتر با اساتید برگزار گردد، تا آنها بتوانند نقش مؤثری در پیشگیری از سرقت ادبی داشته و مانعی برای خسران جامعه علمی گردند.

واژه‌های کلیدی

کتابدار، اساتید، سرقت ادبی، کتابخانه مرکزی، دانشگاه علوم پزشکی تیپ یک.

مقدمه

امروزه با پیشرفت تکنولوژی و افزایش حوزه‌های ارتباطی، پژوهشگران درصدد هر چه بیشتر تولیدات علمی هستند. از این رو آگاهانه یا ناآگاهانه اقدام به پدیده دستبرد علمی می‌کنند. (ستوده و همکاران، ۱۳۸۹)

سرقت ادبی معادل دستبرد علمی، فکری و یا هنری می‌باشد (آشوری، ۱۳۷۵). همچنین می‌توان آن را تخصیص خلاقیت ادبی، هنری، پژوهشی یا بخشی از آن به خود، گویی که خود شخص آن را خلق کرده، دانست. دستبرد فکری ممکن است بدون رضایت صاحب اصلی اثر و یا با رضایت وی انجام شود (گزارش عملکرد پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ۱۳۹۴).

پژوهشگران به خاطر عواملی همچون عوامل فردی (شهرت طلبی، حسادت و...)، عوامل اجتماعی (فرهنگ، خانواده و...) و عوامل محیطی (شرایط اقلیمی) اقدام به سرقت ادبی می‌کنند. از جمله آسیب‌های شیوع دستبرد ادبی در بین جوامع علمی می‌توان به تهدید امنیت فرهنگی، کاهش اعتبار شغلی، رکود فرهنگی و تنزل کیفی آثار اشاره کرد. (تال، ۲۰۱۶) این پدیده با بی اعتبار کردن جامعه علمی و ایجاد رکود در آن، زبان عمومی بزرگی را به بار می‌آورد که پیگیری آن بدون شاکی خصوصی نیز ضروری است. (فوده، ۱۳۸۷) متأسفانه این پدیده زبان بار در حیطه‌های گوناگون علمی وارد شده است. (عزیزی، ۱۳۸۷) امروزه با رشد سریع تولیدات علمی، تشخیص کپی کردن از مقاله‌ای در جای دیگر تقریباً غیر ممکن شده و این امر زمینه را برای سوء استفاده برخی افراد فراهم کرده است. (فوده، ۱۳۸۷)

در زمینه تحقیق و پژوهش، سرقت علمی و دستبرد به افکار و اندیشه‌ها و یافته‌های دیگران یک نوع آفت پژوهشی و آسیب در تحقیق به شمار می‌رود که گاه باعث رسوا شدن محقق و پژوهشگر نیز خواهد شد. سرقت خفیف و شدید، هر دو باعث کاهش ارزش پژوهش می‌گردد (نجفی، ۱۳۹۳).

در عصر جدید با توجه به پدیده انفجار اطلاعات، همچنین نبود افراد کافی و واجد شرایط برای داوری مقالات با آلودگی اطلاعات مواجه هستیم. در این میان، پیشگامان و اساتید هر رشته علمی هم، قادر به مطالعه تمام منابع به جز مقالات پیشرو در مجلات معتبر، نیستند. مجلاتی که با هدف مادی فعالیت می‌کنند، مشکل را دوچندان کرده است.

از سوی دیگر، پیشرفت روزافزون اینترنت و گسترش مقالات برخط و دستبردهای علمی نیز ساده‌تر شده و با کپی و پیست کردن به راحتی صورت می‌گیرد. حال اگر کسی از مقاله ضعیفی سرقت کند، شاید هیچ گاه نخواهند توانست متوجه کپی شدن آن از روی مقاله ضعیف دیگری شوند. وجود چنین شرایطی زمینه را برای سوء استفاده برخی افراد فراهم نموده است. (گزارش عملکرد پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ۱۳۹۴). قابل ذکر است که امروزه، تعداد موسسات پژوهشی خصوصی که برای دانشگاهیان، دست به این کار ناشایست می‌زنند، افزایش یافته است. دانشگاه‌ها باید در این راستا سیاست‌هایی را تدوین کنند (هریس، ۲۰۰۱) و با اقدامات حقوقی به مقابله با این موسسات پرداخته و آنها را از حیث درج اسامی اعضای هیأت علمی و خدشه دار نمودن اعتبار دانشگاه تحت پیگرد قرار دهند. در کنار این اقدامات، بروز رسانی و تکمیل پایگاه‌های جامع علمی که حفاظت از حقوق مالکیت فکری را برای دانشجویان فراهم می‌آورد، می‌تواند راهکار مناسبی در برابر اقدامات این موسسات به شمار آید (جلیلی، ۱۳۹۲).

کتابداران و اطلاع رسانی می‌توانند در برقراری اخلاق علمی و پیشگیری از سرقت ادبی، نقش اساسی در جوامع ایفا کنند، که این امر خود ضامن سلامت و استواری فرایند تولید، اشتراک و نقش دانش است. (منصوریان، ۱۳۸۱) رعایت امانت در پژوهش و تأکید بر حقوق مادی و معنوی پدیدآورندگان آثار از مهم‌ترین آموزه‌هایی است که باید در گروه‌های کتابداری تدریس شود و کتابداران و کتابخانه‌ها بدان پایبند باشند. (خسروی، ۱۳۸۵)

امروزه پدیده سرقت ادبی در میان دانشجویان و پژوهشگران به انگیزه‌های متفاوتی آگاهانه یا غیرآگاهانه صورت می‌گیرد و باعث به بار آوردن خسارات جبران ناپذیری به جوامع علمی می‌شود. از آنجایی که اساتید و هیأت عملی هر دانشگاهی نقش مهمی در آموزش دارد، کتابداران می‌توانند با همکاری آن‌ها گام مؤثری برای پیشگیری از دستبرد علمی بردارند. بر این اساس پژوهشگران این مقاله تلاش کردند تا گامی فراتر نهند و به مطالعه همکاری کتابداران دانشگاهی خصوصاً کتابداران شاغل در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران با اساتید در زمینه سرقت ادبی بپردازند تا اولاً میزان همکاری کتابداران با اساتید را بسنجند و ثانیاً آنها با سایر حوزه‌های کاریشان آشنا شده و به عنوان چالشی به آن پرداخته شود.

اهداف این پژوهش عبارت است از:

فهود (۱۳۸۸) به بررسی بلند پروازی، علم بازی، مدرک سازی و کلیه واژگان معادل پلجریسم پرداخت و ذکر کرد که باید آموزش‌های لازم در این زمینه انجام گیرد، سپس در صدد مجازات و چاپ نکردن اینگونه مقالات اقدام گردد. (فهود، ۱۳۸۸)

ستوده، رفیع و میرزایی (۱۳۸۹)، در مقاله‌ای به بررسی دستبرد علمی و راهکارهای پیشگیری و پیگیری آن پرداختند. به عقیده نویسندگان بهترین راه پیشگیری، آگاهی رسانی از طریق آموزش دانشجویان، دانشگاهیان، سردبیران و داوران است و همچنین تلاش در جهت ارتقای مهارت‌های مطالعه و دانش روش‌های پژوهش و سواد اطلاعاتی آنان می‌باشد (ستوده و همکاران، ۱۳۸۷).

عزیزی (۱۳۸۷) در مقاله‌ای تحت عنوان "نگاهی به پدیده زیانبار دستبرد علمی در مقاله‌های پزشکی" این مطلب را بررسی کرد که سردبیران مجلات با موارد دستبرد علمی چگونه برخورد می‌کنند. وی همچنین پیشنهاداتی به منظور جلوگیری و مقابله با دستبرد علمی در آثار پزشکی و علمی ارائه داده که از جمله آنها آموزش اصول اخلاق نشر، پیروی نویسندگان و پژوهشگران از اصول بین‌المللی اخلاق نشر موسوم به عملکرد مطلوب- علمی^۱ و شناسایی موارد جعل و تحریف از طریق سردبیران نشریات پزشکی و برخورد مناسب با آنها، می‌باشد. (عزیزی، ۱۳۸۷)

فوده (۱۳۸۷) در پژوهشی پیرامون سرقت ادبی به این نتیجه می‌رسد که به دلیل تعداد زیاد مقالات علمی چاپ شده، در بسیاری از شاخه‌ها داوران نمی‌توانند برای تشخیص تکراری بودن مقالات تنها به دانسته‌های خود متکی باشند. سیستم‌های خودکار بازیابی اطلاعات نیز در آینده به تنهایی قدرت مقابله با دستبردهای علمی را نخواهد داشت. بنابر راه حل پیشنهادی این مقاله داوران خبره ضمن استفاده از دانش خود باید به ابزارهای اطلاعاتی مجهز شوند. (فوده، ۱۳۸۷)

پارک (۲۰۰۳) در مقاله‌ای با عنوان "سرقت ادبی توسط دانشجویان دانشگاه در شمال آمریکا" به این نتیجه رسید که باید درسی برای رعایت قوانین مؤسسه‌ای در آموزش عالی وجود داشته باشد و تمریناتی هم برای اجرای آن. این مقاله نشان می‌دهد که سرقت ادبی در بین دانشجویان رایج است، خصوصاً با دسترسی به منابع

۱. تعیین درصد فراوانی کتابداران در خصوص همکاری با اساتید برای مقابله با سرقت ادبی

۲. تعیین درصد فراوانی کتابداران در خصوص همکاری با اساتید در تهیه تکالیف درسی برای دانشجویان

۳. تعیین موانع مقابله با سرقت ادبی، از نظر کتابداران شاغل در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ ۱ کشور

۴. تعیین روش‌های آموزشی مقابله با سرقت ادبی مورد استفاده توسط کتابداران

۵. تعیین ارتباط مشخصات دموگرافیک (سن، جنس، مقطع تحصیلی و سابقه کاری) با هریک از موارد بالا

تاکنون پژوهش‌های متنوعی در حوزه سرقت ادبی انجام شده است. که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره شده است.

کوچکی، نصیری، قربانی و خرم دل (۱۳۹۲) به بررسی پژوهش‌های زراعی در ۳۰ سال اخیر پرداخته و به وضعیت نامناسب اخلاق پژوهش پی بردند. آن‌ها اینگونه نتیجه گیری کرد که عدم آگاهی محققین از قوانین، عامل اصلی بد اخلاقی‌های پژوهشی (سرقت ادبی) محسوب می‌شود و به ضرورت تدوین راهنمای اخلاق پژوهشی تأکید کردند. (کوچکی، ۱۳۹۲)

سهرابی (۱۳۹۱) به مبحث دستبرد علمی پرداخت و مصداق‌ها و روش‌های پیشگیری از آن را بررسی کرد. او بهترین راه پیشگیری از دستبرد علمی را آموزش انواع و مصداق‌های آن و جلوگیری از ایجاد شرایط دانست. (سهرابی، ۱۳۹۱)

فدایی (۱۳۹۱) به بررسی سرقت ادبی جزئی و کلی پرداخت و انگیزه‌های انجام چنین پدیده‌ای را برشمرد که عبارتند از: غفلت و بی‌توجهی، نبودن نام و نشانی یک اثر، نبودن فرهنگ استاد در جامعه، استخراج متنی از اثری که دارای نام نویسنده واضح نیست و یا به علت شهرت عبارتی از نام نویسنده آن خودداری می‌کند. (فدایی، ۱۳۹۱)

توکل و ناصری راد (۱۳۸۸) به بررسی دستبرد علمی با تبیینی از جامعه شناسی علم پرداختند. آنها انواع جعل (خود سرقت علمی، سرقت علمی ثانوی و سرقت علمی سایر) را برشمردند و رایج‌ترین آن را (قطعه قطعه سازی و انتشار مجدد اثر) شناسایی کردند. (توکل و ناصری راد، ۱۳۸۸)

آن، فشار به اعضای هیات علمی برای مقالات بیشتر و تفاوت‌های فرهنگی می‌باشد. آن‌ها به ضرورت نوشتن و اجرای آیین‌نامه‌ای در این زمینه پرداختند. (بویسورت و لروین، ۲۰۰۶)

روش پژوهش

این پژوهش است این پژوهش از نوع کاربردی و روش آن توصیفی - پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش ۱۱۰ نفر از کتابداران کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ ۱ کشور است که شامل دانشگاه‌های تهران، شهید بهشتی، اصفهان، شیراز، تبریز، کرمان، مشهد و اهواز می‌باشند. نمونه به صورت سرشماری برگزیده شد. پژوهش حاضر در سراسر دانشگاه علوم پزشکی تپ یک کشور انجام گرفت. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد است که از مقاله گیسون و چسترانگمن (۲۰۱۱) برگرفته شده است و توسط انجمن کتابداری آمریکا تایید شده است و شامل دو نوع سوالات باز و بسته می‌باشد و توسط کتابداران کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ ۱ کشور تکمیل می‌شود. روایی پرسشنامه مورد تایید سه تن از متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی قرار گرفته است و برای پایایی آن از روش آزمون مجدد استفاده شد. بدین منظور پرسشنامه بین بیست کتابدار توزیع شد که ۱۷ پرسشنامه برگردانده شد و دوباره پس از ده روز پرسشنامه بین همان جامعه توزیع شد ضریب همبستگی ۰/۷۸ بدست آمد که گویای پایایی خوب است. جهت تحلیل داده اطلاعات از نرم افزار اس. پی. اس. اس^۶ در دو سطح آمار توصیفی (درصد و میانگین) و استنباطی کای اسکور^۷، و همبستگی اسپیرمن استفاده شد.

یافته‌ها

در این قسمت، به بررسی و تحلیل اهداف و سوال‌های پژوهش پرداخته شده که هر یک از سوال‌های مورد نظر پژوهش را در قالب مفاهیم کمی و کیفی شده است. در ابتدا به اطلاعات جمعیت شناختی و در ادامه به یافته‌های کمی در خصوص میزان همکاری کتابداران و اساتید پرداخته شده است.

اینترنتی بیشتر هم شده است. او بر توسعه یادگیری و آموزش دادن و تشخیص استراتژی‌ها تأکید می‌کند. (پارک، ۲۰۰۳)

بورک^۱ (۲۰۰۵) در مقاله‌ای به نقش جدید کتابداران در پیشگیری از سرقت ادبی پرداخته و مسئله و مشکل سرقت ادبی آثار علمی را از نظر و دیدگاه کتابداران بررسی و تحلیل کرده است. وی همچنین طرح و رؤس مطالبی برای آموزش هیأت علمی دانشگاه جهت مقابله با سرقت ادبی ارائه داده و شیوه استفاده و مشترک شدن ترنتین^۲ که یک سیستم مقابله با سرقت ادبی روی خط^۳ و معروف است را آموزش داده است. (بورک، ۲۰۰۵)

مادری^۴ (۲۰۰۷) در مقاله‌ای به بررسی میزان افزایش آگاهی دانشجویان از سرقت ادبی پرداخت و فرصت‌ها و چالش‌های موجود را مورد توجه قرار داد. او به این نتیجه رسید که در مباحث دانشگاهی و آکادمیک درک نادرستی از سرقت ادبی وجود دارد. او همچنین بیان کرد که دانشجویان هم در سال‌های دبیرستان و هم سال‌های اول دانشگاه از سرقت ادبی تا حدودی درک داشته‌اند. بنابراین باید به قوانین دستوری و استنادی هم بیشترین توجه داشت و همین مسئله، برای دانشجویان چالش‌هایی را به همراه دارد. (مادری، ۲۰۰۷)

گیسون و چسترانگمن^۵ (۲۰۱۱) در پژوهشی به بررسی نقش کتابداران و همچنین همکاری آن‌ها با مدیران در مقابله با سرقت ادبی پرداختند. آنها به این نتیجه رسیدند که اکثریت پاسخ دهندگان با دانشجویان در مورد استناد دهی منابع همکاری می‌کنند. بیش از نیمی از آن‌ها در کلاس‌ها به دانشجویان در مورد سرقت ادبی آموزش می‌دهند و کارگاه‌های مربوط به سرقت ادبی را راهنمایی یا پیگیری می‌کنند و با مدیران در باز طراحی قوانین مربوطه همکاری دارند. (گیسون و فانگمن، ۲۰۱۱)

اینسلی (۲۰۱۱) به مدیریت سرقت ادبی و راه‌های پیشگیری از آن پرداخت. او ابتدا با بررسی رفتارهای دانشجویان، به بررسی دلایل آن‌ها در سرقت ادبی پرداخت. او در نهایت با مدیریت این دلایل به پیشگیری از این پدیده پرداخت. (اینسلی، ۲۰۱۱)

بویسورت و لروین (۲۰۰۶) به بررسی علل افزایش سرقت ادبی پرداختند. آن‌ها پی بردند که مهم‌ترین علت

1. Margaret Burke
2. Turnitin. com
3. online
4. Amrita Madray
5. Gibson N. S & Chester-Fangman

6. SPSS
7. Chi-square

جدول ۱. درصد فراوانی دانشگاه‌های محل کار کتابداران مورد بررسی و تفکیک جنسیت آنها

دانشگاه	تبریز	اهواز	کرمان	شیراز	مشهد	تهران	شهید بهشتی	اصفهان	مرد	زن	درصد
	۸/۸	۱/۱۲	۱/۱۲	۱۱	۱۱	۳/۱۴	۱/۱۲	۷/۱۸	۲/۲۲	۸/۷۷	۱۰۰

از ۱۶ سال سابقه کاری (۳۵/۲ درصد) و کمترین میزان مربوط به سابقه ۰-۵ سال (۱۸/۲ درصد) بود. حدود ۳/۳ درصد از آنها هم به این سوال پاسخ نداده‌اند. میزان فراوانی بقیه سوابق هم به این ترتیب بود: سابقه کاری ۶-۱۰ سال (۲۶/۱ درصد) و سابقه کاری ۱۱-۱۵ سال (۱۹/۸ درصد).

در ادامه یافته‌های پژوهش در زمینه نقش همکاری کتابداران شاغل در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ ۱ کشور با اساتید در ارتباط با سرقت ادبی به تفکیک اهداف تعیین شده در پژوهش آورده شده است.

۱. تعیین توزیع فراوانی کتابداران شاغل در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ ۱ کشور در خصوص همکاری با اساتید مقابله با سرقت ادبی

یافته‌های جدول ۱ نشان می‌دهد که بیشترین فراوانی مربوط به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و دانشگاه علوم پزشکی تهران بوده است. کمترین فراوانی مربوط به دانشگاه علوم پزشکی تبریز، دانشگاه‌های علوم پزشکی شیراز و مشهد هم از نظر کمترین فراوانی بعد از دانشگاه تبریز می‌باشند. در مجموع ۹۱ نفر از کتابداران مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین بیشترین افراد شاغل در این حرفه را زنان (۸/۷۷ درصد) تشکیل می‌دهند.

درصد فراوانی کتابداران به تفکیک میزان تحصیلات نشان داد که از بین ۹۱ نفر کتابدار، بیش از نیمی از آنها در سطح لیسانس (۵۴/۹ درصد)، بوده‌اند و بقیه نیز عبارتند از: فوق لیسانس (۲۴/۲ درصد)، سایر (۹/۹ درصد)، دیپلم (۷/۷ درصد) و فوق دیپلم (۳/۳ درصد).

با توجه به یافته‌ها، بیشترین سابقه کار کتابداران در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی بیش

جدول ۲. درصد فراوانی کتابداران در خصوص همکاری با اساتید در خصوص تهیه کتابچه آموزشی (بروشور)

گزینه‌های مورد بررسی	هرگز	۱-۲ جلسه در سال	۳-۵ جلسه در سال	بیش از ۵ جلسه در سال	کل
تهیه کتابچه آموزشی (بروشور) برای آموزش	۵/۶۵	۴/۳	-	۰/۳۱	۱۰۰
جلسات آموزشی پیشگیری از سرقت ادبی	۹۲	۲/۱	۴/۳	۴/۳	۱۰۰

همچنین ۳ کتابدار ۳-۵ جلسه در سال، ۳ کتابدار بیش از ۵ جلسه در سال و ۱ کتابدار ۱-۲ جلسه در سال در جلسات سواد اطلاعاتی، در مورد سرقت ادبی آموزش‌هایی به دانشجویان داده‌اند.

۲. تعیین توزیع فراوانی کتابداران شاغل در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ ۱ کشور در خصوص همکاری با اساتید در تهیه تکالیف درسی

بر اساس یافته‌های جدول ۲، بیش از نیمی از کتابداران (۵۶۵/۵ درصد) هیچ گونه همکاری با اساتید در خصوص تهیه بروشور نداشتند. ۳۱ درصد بیش از ۵ جلسه در سال را به همکاری با اساتید در خصوص تهیه کتابچه آموزشی پیشگیری از سرقت ادبی می‌پردازند.

همچنین یافته‌های جدول ۲ نشان می‌دهد ۹۲ درصد از کتابداران هرگز در جلسات سواد اطلاعاتی، در مورد سرقت ادبی آموزش‌هایی به دانشجویان نداده‌اند.

جدول ۳. درصد فراوانی کتابداران در خصوص راهنمایی به اساتید در چگونگی استناد به منابع و پرسش سؤالات شاخص‌های سرقت ادبی (توسط مدرسین)

گزینه‌های مورد بررسی	۱-۲ مدرس در سال	۳-۵ مدرس در سال	بیش از ۵ مدرس در سال	هرگز	کل
راهنمایی سبک استناد به مدرسین	۷/۲۴	۵/۳	۸/۱۱	۶۰	۱۰۰
پرسش سؤالات شاخص‌های سرقت ادبی (توسط مدرسین)	۱۴	۲/۱	۷/۴	۲/۸	۱۰۰

یافته‌ها نشان داد که ۵۰/۶ درصد از کتابداران هرگز به دانشجویان راهنمایی در خصوص چگونگی استناد به منابع نداده‌اند. که این، نشان دهنده عدم همکاری کتابداران با اساتید در انجام تکالیف می‌باشد. ۲۶/۴ درصد از کتابداران در سال به ۱-۱۰ دانشجوی ۱۴/۹ درصد به بیش از ۲۰ دانشجوی در سال راهنمایی داده‌اند. ۸درصد از آن‌ها هم، به ۱۱-۲۰ دانشجوی در سال راهنمایی ارائه کرده‌اند.

۴. تعیین موانع مقابله با سرقت ادبی، از نظر کتابداران شاغل در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ ۱ کشور

در این بررسی بیشترین فراوانی مربوطه به کتابدارانی (۶۳ نفر، ۶۸/۲ درصد) است که هرگز همکاری با اساتید در جهت جلوگیری از سرقت ادبی نداشته‌اند. همچنین هیچ یک از کتابداران با بیش از ۵ مدرس در سال همکاری نداشته‌اند. ۲۹/۵ درصد (۲۶ نفر) از آنها هم با تعداد ۳-۵ مدرس در سال همکاری داشته‌اند.

۵. تعیین ارتباط بین مشخصات دموگرافیک کتابداران با فاکتورهای فوق الذکر

جدول ۳، نشان می‌دهد که ۶۰ درصد کتابداران به اساتید و مدرسان راهنمایی نکرده‌اند، ۷.۲۴ درصد، به ۱-۲ مدرس در سال راهنمایی کرده‌اند و ۱۱/۸ درصد گفته‌اند به بیش از ۵ مدرس در سال راهنمایی داده‌اند. بیش از نیمی از کتابداران به اساتید راهنمایی نکرده‌اند.

همانطوری که در یافته‌های جدول ۳ مشهود است، ۱۴درصد از کتابداران به پرسش ۱-۲ مدرس در سال در خصوص شاخص‌های ویژه سرقت ادبی پاسخ می‌دهند. ۲/۱ درصدشان به ۳-۵ مدرس در سال و ۷/۴ درصد به بیش از ۵ مدرس در سال پاسخ می‌دهند. بیش از نیمی از کتابداران به هیچ سوالی در این خصوص جواب نمی‌دهند. در یافته‌ها مشهود است که ۱-۲ دانشجوی در سال از ۱۶ نفر کتابدار (۱۸/۴ درصد) و ۳-۵ دانشجوی در سال از ۳ کتابدار (۳/۴ درصد) و بیش از ۵ دانشجوی در سال از ۱۰ کتابدار (۱۱/۵ درصد) سوالاتی در خصوص سرقت ادبی پرسیده و بقیه هیچ سوالی نپرسیده‌اند.

۳. تعیین روش‌های آموزشی مقابله با سرقت ادبی مورد استفاده توسط کتابداران شاغل در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ ۱ کشور در سال ۱۳۹۰

جدول ۴. توزیع فراوانی کتابدارانی که جهت آموزش اعضائیت علمی دستورالعمل تهیه کرده‌اند، به تفکیک جنس، سطح تحصیلات و سابقه کاری

درصد فراوانی	آموزش هیات علمی به تفکیک جنسیت			آموزش هیات علمی به تفکیک سطح تحصیلات			آموزش هیات علمی به سابقه کاری		
	مرد	زن	جمع	فوق لیسانس	لیسانس	فوق لیسانس	۱-۱۵ سال	۱۶-۳۰ سال	۳۱-۴۵ سال
هرگز	۷/۷۳	۲/۶۴	۷/۱۸۵	۷/۶۶	۶۶	۱/۵۷	۳/۷۳	۲/۶۵	۸/۵۸
۱-۲ جلسه در سال	۳/۵	۳	۰	۰	۲/۴	۸/۴	۰	۳	۰
۳-۵ جلسه در سال	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
بیش از ۵ جلسه در سال	۱/۲۱	۸/۲۲	۳/۱۴	۳/۳۳	۸/۲۹	۱/۳۸	۷/۲۶	۴/۳۰	۲/۴۱
p-value	p-value= ۰/۵۷۶			p-value= ۰/۹۰۸			p-value= ۰/۸۸۹		

می‌کنند و جنسیت آنها، همچنین با سطح تحصیلات و سابقه کاری آنها رابطه‌ای وجود ندارد.

آزمون کای اسکور (جدول ۴) نشان داد که بین کتابدارانی که جهت آموزش هیات علمی دستورالعمل تهیه

جدول ۵. توزیع فراوانی کتابدارانی که به مدرسان در طراحی آزمون (تکالیف) برای دانشجویان در خصوص جلوگیری از سرقت ادبی کمک کرده‌اند به تفکیک جنس، سطح تحصیلات و سابقه کاری

کتابداران	درصد فراوانی	همکاری در طراحی آزمون برای دانشجویان به تفکیک جنسیت			همکاری در طراحی آزمون برای دانشجویان به تفکیک سطح تحصیلات			همکاری در طراحی آزمون برای دانشجویان به تفکیک سابقه کاری		
		♀	♂	جمع	فوق لیسانس	لیسانس	فوق لیسانس	بیش از ۱۶ سال	۱۵ تا ۱۰ سال	کمتر از ۱۰ سال
هرگز	۷/۷۳	۶/۶۷	۷/۸۵	۷/۶۶	۱/۶۸	۶/۶۳	۳/۷۳	۸/۵۸	۳/۷۳	
۱-۲ جلسه در سال	۳/۵	۵/۱	۰	۰	۳/۴	۰	۰	۹/۵	۰	
۳-۵ جلسه در سال	۱/۲۱	۹/۳	۳/۱۴	۳/۳۳	۷/۲۷	۴/۳۶	۰	۰	۰	
بیش از ۵ جلسه در سال	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۷/۲۶	۳/۳۵	۷/۲۶	
	p-value	p-value= ۱/۴۷۱	p-value= ۰/۸۴۳	p-value= ۰/۷۹۸						

کرده‌اند و جنسیت آنها و سطح تحصیلاتشان همچنین با سابقه کاری کتابداران رابطه‌ای وجود ندارد.

آزمون کای اسکوئر در جدول ۵، نشان داد که بین کتابدارانی که به مدرسان در طراحی آزمون (تکالیف) برای دانشجویان در خصوص جلوگیری از سرقت ادبی کمک

جدول ۶. توزیع فراوانی کمک کتابداران به اعضای هیات علمی در خصوص سبک استاد به تفکیک جنس، سطح تحصیلات و سابقه کاری

کتابداران	درصد فراوانی	کمک به هیات علمی در سبک استاد به تفکیک سطح تحصیلات			کمک به هیات علمی در سبک جنسیت			کمک به هیات علمی در سبک سابقه کاری		
		فوق لیسانس	لیسانس	فوق لیسانس	♀	♂	جمع	بیش از ۱۶ سال	۱۵ تا ۱۰ سال	کمتر از ۱۰ سال
هرگز	۲/۶۳	۶/۴۷	۲/۶۲	۷/۶۶	۷/۸۵	۶۰	۱/۵۷	۸/۴۳	۲/۶۵	
۱-۲ مدرس در سال	۳/۲۶	۳/۳۳	۴/۲۴	۳/۳۳	۰	۶/۲۴	۶/۳	۰	۷/۸	
۳-۵ مدرس در سال	۵/۱	۸/۴	۲/۲	۰	۳/۱۴	۵/۱	۴/۲۱	۲/۶	۷/۸	
بیش از ۵ مدرس در سال	۰	۳/۱۴	۱/۱۱	۰	۰	۸/۱۳	۷/۲۶	۳/۳۵	۴/۳	
	p-value	p-value= ۰/۵۸۴	p-value= ۰/۱۱۲	p-value= ۰/۰۴						

وجود ندارد. اما بین کتابدارانی که به مدرسان در خصوص سبک استاد کمک کرده‌اند با سابقه کاری آن‌ها رابطه وجود دارد.

همانطوری که در جدول ۶ مشخص است، آزمون کای اسکوئر نشان می‌دهد که بین کتابدارانی که به مدرسان در خصوص سبک استاد کمک کرده‌اند و جنسیت آنها و همچنین با سطح تحصیلات آن‌ها رابطه

جدول ۷. توزیع فراوانی کتابدارانی که مدرسان در خصوص شاخص‌های ویژه سرقت ادبی از آنها سؤال می‌کنند به تفکیک جنس

درصد فراوانی کتابداران	سوال در خصوص شاخص‌های ویژه سرقت ادبی (مدرسان) به تفکیک جنسیت			سوال در خصوص شاخص‌های ویژه سرقت ادبی (مدرسان) به تفکیک سطح تحصیلات			سوال در خصوص شاخص‌های ویژه سرقت ادبی (مدرسان) به تفکیک سابقه کاری		
	♀	♂	جمع	فوق لیسانس	لیسانس	فوق لیسانس	۱-۱۵ سال	۱۶-۳۰ سال	بیش از ۳۰ سال
هرگز	۲/۸۴	۸/۷۸	۱۰۰	۲/۶۸	۸۰	۱۰۰	۳/۸۶	۸/۶۸	۲/۸۶
۱-۲ مدرس در سال	۵/۱	۲/۱۵	۰	۲/۱۸	۶.۱۵	۰	۳/۱۳	۳/۳۱	۴/۳
۳-۵ مدرس در سال	۰	۵/۱	۰	۵/۴	۰	۰	۰	۰	۴/۳
بیش از ۵ مدرس در سال	۳/۵	۵/۴	۰	۱/۹	۴/۴	۰	۰	۷/۸	۹/۶
p-value	p-value=۰/۹			p-value=۰/۷			p-value=۰/۲۸		

جنسیت آنها، سطح تحصیلات و سابقه کاری آنها رابطه‌ای وجود ندارد.

آزمون کای اسکور (جدول ۷) نشان داد که بین کتابدارانی که مدرسان و هیأت علمی در خصوص شاخص‌های سرقت ادبی از آنها سوالاتی می‌پرسند و

جدول ۸. توزیع فراوانی کتابدارانی که دانشجویان در خصوص سرقت ادبی از آنها سؤال می‌کنند به تفکیک جنس، سطح تحصیلات و سابقه کار

درصد فراوانی کتابداران	سوال در خصوص سرقت ادبی (دانشجو) به تفکیک سابقه کاری			سوال در خصوص سرقت ادبی (دانشجو) به تفکیک سطح تحصیلات			سوال در خصوص سرقت ادبی (دانشجو) به تفکیک جنسیت		
	♀	♂	جمع	فوق لیسانس	لیسانس	فوق لیسانس	۱-۱۵ سال	۱۶-۳۰ سال	بیش از ۳۰ سال
هرگز	۴/۶۸	۷/۶۵	۴/۷۱	۶/۶۳	۶۳	۱۰۰	۷/۶۶	۲/۵۶	۷/۶۶
۱-۲ دانشجو در سال	۳/۲۶	۴/۱۶	۳/۱۴	۶/۱۳	۹/۲۳	۰	۷/۲۶	۴/۱۷	۳/۳۱
۳-۵ دانشجو در سال	۰	۵/۴	۰	۱/۹	۲/۲	۰	۰	۰	۲/۶
بیش از ۵ دانشجو در سال	۳/۵	۴/۱۳	۳/۱۴	۶/۱۳	۹/۱	۰	۷/۶	۷/۸	۲/۶
p-value	p-value=۰/۴۷			p-value=۰/۸۲			p-value=۰/۵۲		

کتابدارانی که دانشجویان در خصوص سرقت ادبی از آنها سؤال می‌کنند و سطح تحصیلات آنها و سابقه کاری رابطه‌ای وجود ندارد. (جدول ۸)

آزمون کای اسکور نشان داد که بین کتابدارانی که دانشجویان در خصوص سرقت ادبی از آنها سؤال می‌کنند و جنسیت آنها رابطه‌ای وجود دارد. اما بین

جدول ۹. توزیع فراوانی کتابدارانی که به دانشجویان در خصوص راهنمای سبک استناد و چگونگی استناد به منابع همکاری داشته‌اند به تفکیک جنس، سطح تحصیلات و سابقه کار

درصد فراوانی کتابداران	راهنمای به دانشجویان در خصوص استناد به تفکیک جنسیت		راهنمای به دانشجویان در خصوص استناد به تفکیک سطح تحصیلات				راهنمای به دانشجویان در خصوص استناد به تفکیک سابقه کاری		
	♀	♂	فوق دیپلم	لیسانس	فوق لیسانس	۱-۵ سال	۶-۱۰ سال	۱۱-۱۵ سال	بیش از ۱۶ سال
هرگز	۴۷/۴	۵۲/۲	۷۱/۴	۷۰/۶۶	۳۶/۴	۶۶/۷	۴۷/۸	۴۷/۱	۴۸/۳
۱ - ۱۰ دانشجویان در سال	۴۲/۱	۲۲/۴	۱۴/۳	۰	۲۳/۹	۱۳/۳	۳۴/۸	۳۵/۳	۲۰/۷
۱۱ - ۲۰ دانشجویان در سال	۱۰/۵	۷/۵	۰	۳۰/۳۳	۰	۱۳/۳	۸/۷	۵/۹	۶/۹
بیش از ۲۰ دانشجویان در سال	۰	۱۷/۹	۱۴/۳	۰	۱۰/۹	۲۲/۷	۶/۷	۱۱/۸	۲۴/۱
p-value	= ۰/۱۲۲		p-value= ۰/۶۲				p-value= ۰/۲۰		

فرودین، ۱۳۷۹).

یافته‌های پژوهش نشان داد که بیش از نیمی از کتابداران هیچ گونه همکاری با اساتید در خصوص تهیه بروشور آموزشی در خصوص پیشگیری از سرقت ادبی نداشتند. همچنین به اساتید و مدرسان راهنمایی‌های لازم را در این خصوص ارائه نکرده و نسبت به سوالات آن‌ها بی توجه بوده‌اند. این امر می‌تواند ناشی از ناآگاهی و وظایف هر کدام در قبال یکدیگر باشد. از طرفی چون کتابداران نقش آموزشگر و اطلاع رسانی را برعهده دارند، می‌بایست با شرکت در کارگاه‌های سواد اطلاعاتی و استناددهی با وظایف خود بیشتر آشنا شده و در جهت پیشگیری از سرقت ادبی با اساتید همکاری کرده و دانشجویان را از امر آگاه سازند.

مادری در پژوهش خود دریافت که دانشجویان درک نادرستی از مفهوم سرقت ادبی دارند یا نسبت به این موضوع آگاهی لازم را نداشته‌اند، بنابراین باید قوانین و دستورات استنادی را بیشتر مورد توجهشان قرار داد. در این پژوهش هم مشخص گردید که به علت آگاهی کم دانشجویان در این خصوص و بی توجهی‌شان، اکثریت دانشجویان در این خصوص سوالی از کتابداران نپرسیده‌اند. از این رو این مطالعه با پژوهش حاضر همسو است. فدایی و اینسلی نیز سرقت ادبی را ناشی از غفلت و بی توجهی پژوهشگر، نبود فرهنگ استنادی، نبود نام و نشانی اثر و غیره دانسته‌اند که می‌توان با بررسی علل آن به مدیریت

آزمون کای اسکوتر (جدول ۹) نشان داد که بین کتابدارانی که به دانشجویان در خصوص سبک استناد و چگونگی استناد به منابع راهنمایی می‌کنند و جنسیت آنها و سابقه کاری رابطه‌ای وجود ندارد. اما بین کتابدارانی که به دانشجویان در خصوص سبک استناد و چگونگی استناد به منابع راهنمایی می‌کنند و سطح تحصیلات آنها رابطه‌ای وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

در دنیای امروز، با رشد روز افزون حجم اطلاعات، تشخیص سرقت ادبی دشوار شده است. پس باید دنبال راهی باشیم که بتوانیم اصول امانت داری و استناد دهی را رواج دهیم. با توجه به اینکه در عصر جدید نرم افزارهایی برای ردیابی سرقت ادبی وجود دارد اما هیچ کدام از آن‌ها نمی‌توانند این کار ناشایست را قبل و یا حین انجام آن، پیگیری کنند. بنابراین باید اقداماتی در جهت پیشگیری و آگاهی از عواقب این کار انجام گیرد. از آن جایی که کتابخانه‌ها مرکز پژوهش و تحقیق می‌باشد، کتابداران می‌توانند به تنهایی و یا با همکاری اساتید و مدرسین نقش مهمی در پیشگیری از سرقت ادبی ایفا کنند. همان طوری که کیت کامینگز عقیده دارد سرقت ادبی را می‌تواند به وسیله تکالیف خاص محدود ساخت به این معنی که تکالیف به صورت منحصر به فرد و خلاقانه باشد تا کمتر بتوان از کپی برداری و چسباندن استفاده کرد. (سلطانی و

کتابداران می‌بایست با اساتید در تهیه تکالیف درسی دانشجویان همکاری‌های لازم را داشته و راهنمایی‌های مناسبی را برای حل تمرینات به دانشجویان ارائه دهند. همچنین می‌بایست به طور مداوم با یکدیگر کار کنند تا دانشجویان بتوانند به صورت اثربخشی به فعالیت‌های پژوهشی بپردازند و با آگاهی از شیوه‌های استنادی، از سرقت ادبی بکاهند. کتابخانه‌های دانشگاهی نقطه عطف دانشجویان برای آغاز جریان پژوهش است. لذا لازم است دانشجویان، اساتید و کتابداران با یکدیگر در جهت کاهش سرقت ادبی همکاری داشته باشند. کتابخانه نیویورگ^۱ نیز در قالب کلاس‌های سواد اطلاعاتی روش‌های جلوگیری از سرقت ادبی را به اساتید آموزش می‌دهد به گونه‌ای که در سال گذشته حدود ۲۰۷ کلاس برگزار شد. همچنین کتابداران با طراحی بروشورهای راهنما چه به صورت چاپی و چه آنلاین در خصوص ابزار و مواد پژوهش به استفاده کنندگان کمک می‌کنند و حتی از طریق میز مرجع به طور مستقیم می‌توانند این وظیفه حساس خود را انجام دهند (سلطانی و فرودین، ۱۳۷۹)

در پایان قابل ذکر است، علاوه بر کتابداران در همکاری با اساتید، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی نیز باید قوانین و دستوراتی را برای پژوهشگران و دانشجویان تدوین کنند، تا بتوانند گام مؤثری در راستای پیشگیری از سرقت ادبی بردارند.

منابع

ارزیابی عملکرد روش بازیابی اطلاعات برای مقابله با سرقت ادبی: گزارش عملکرد پژوهشگاه در شش ماهه نخست ۱۳۹۳. ۱۳۹۴. *ایران دک*. بازیابی شده در اسفند ۱۳۹۴. قابل دسترس در:

<http://www.irandoc.ac.ir>

آشوری، داریوش (۱۳۷۵). *فرهنگ علوم انسانی: انگلیسی به فارسی*. تهران: نشر مرکز، ۳۸۰.

توکل، محمد و ناصری راد، محسن (۱۳۸۸). *دستبرد علمی با تبیینی از جامعه‌شناسی علم، اخلاق در علوم و فناوری*. ۴ (۳-۴)، ۱-۱۶.

جلیلی، حسن (۱۳۹۲). *نظام پژوهشی کشور و انحراف استراتژیک*. *وبسایت آلف*. بازیابی شده در بهمن ۱۳۹۳، دسترس پذیر در: http://alef.ir/vdcexo8zejh8ozi_b9bj.html?19913

خسروی، فریبرز (۱۳۸۵). *سرقت ادبی. فصلنامه کتاب*، ۶۷، ۹-۱۰.

ستوده، هاجر. رفیع، نجمه و میرزایی، زهرا (۱۳۸۹). *نگاهی به*

بهتر در جهت کاهش سرقت ادبی پرداخت.

گیسون و جستر فنگمن نیز در پژوهش خود ذکر کردند که اکثریت کتابداران در مورد استناد دهی با دانشجویان همکاری دارند و در این زمینه آموزش‌های لازم را می‌دهند. در حالی که در پژوهش حاضر، بیش از نیمی از کتابداران هرگز به دانشجویان راهنمایی در خصوص چگونگی استناد به منابع نداده‌اند و با اساتید در طراحی تکالیفی که از سرقت ادبی دانشجویان جلوگیری می‌کند، همکاری نداشته‌اند. که این پژوهش با مطالعه حاضر همسو نیست.

ستوده، رفیع و میرزایی در پژوهشی که انجام دادند، آموزش، ارتقای مهارت‌های مطالعه و سواد اطلاعاتی را عناصر اصلی برای پیشگیری از سرقت ادبی برشمرد. سهرابی و فرهود نیز به آموزش استناددهی تأکید داشته‌اند. اما در این پژوهش، اکثریت کتابداران هرگز در جلسات سواد اطلاعاتی، آموزش‌های لازم را به دانشجویان ارائه نداده‌اند، که نشان دهنده عدم همسویی است.

گاهی عدم وجود خط مشی یا آیین نامه در مورد استناد دهی، در موسسات و آموزشگاه‌ها باعث بروز سرقت علمی می‌شود. بویسپورت و لروین، به ضرورت آیین نامه‌ای در این زمینه تأکید داشته‌اند. کوچکی و همکاران هم، پی بردند که عدم آگاهی از قوانین مربوطه عامل اصلی این پدیده است. در همین راستا هم عزیزی به تدوین و آموزش اصول اخلاقی اشاره کرده است.

همچنین یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود، جنسیت کتابداران با تعداد دانشجویانی که از آن‌ها سوال می‌کنند، رابطه دارد. هر قدر هم سابقه کاری کتابداران بالاتر باشد، میزان کمک به اساتید در خصوص سبک استناد هم بیشتر است، در نتیجه این دو مورد باهم رابطه دارند. سطح تحصیلات آنان هم در خصوص راهنمایی سبک استناد و چگونگی استناد به منابع به دانشجویان نقش مهمی داشته و باهم مرتبط است.

اکنون، با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان اینگونه نتیجه‌گیری کرد که کتابداران جامعه مورد پژوهش کمتر به امر آموزش و برگزاری کارگاه‌های آموزشی - پژوهشی در جهت پیشگیری از سرقت ادبی توجه دارند. همچنین آن‌ها، همکاری‌های لازم را با اساتید و مدرسین در جهت حل این مشکل ندارند. در حالی که برگزاری کلاس‌های آموزشی و سواد اطلاعاتی می‌تواند نقش مهمی در جلوگیری از سرقت ادبی داشته باشد.

فوده، پویا (۱۳۸۷). بررسی کارایی روش‌های بازبازی اطلاعات در مقاله با دستبرد علمی در حال و آینده. *ماهنامه ارتباط علمی*، ۹ (۳)، ۴۲-۴۷.

کوچکی، علیرضا. نصیری محلاتی، مهدی، قربانی، رضا و خرم دل، سرور (۱۳۹۲). ۳۰ سال پژوهش‌های زراعی در ایران: بررسی وضعیت اخلاق پژوهش. *بوم‌شناسی کشاورزی*، ۵ (۴)، ۳۹۵-۴۰۵.

منصوریان، یزدان (۱۳۸۱). پایبندی به اخلاق علمی و پیشگیری از فریبکاری در سایه علم. *پایگاه تحلیلی خبری لیزنا*. دسترس پذیر در: irwww.lisna.ir.

نجفی، محمدعلی (۱۳۹۳). *آفات پژوهش*. قم: دارالتفسیر، ۱۰۰-۱۴۶.

دستبرد علمی و راهکارهای پیشگیری و پیگیری آن. *فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۳ (۴)، ۵۲.

سلطانی، پوری و راستین، فروردین (۱۳۷۹). *دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*. [تهران]: فرهنگ معاصر.

سهرابی، محمدرضا (۱۳۹۱). دستبرد علمی: مصداق‌ها و روش‌های پیشگیری از آن. *ژنتیک در هزاره سوم*. ۱۰ (۳)، ۲۸۱۷-۲۸۲۳.

عزیزی، محمدحسین (۱۳۸۷). نگاهی به پدیده زیانبار دستبرد علمی در مقاله‌های پزشکی. *گوارش*. ۱۳ (۳)، ۱۷۳-۱۷۶.

فدایی، غلامرضا (۱۳۹۱). سرقت جزئی و سرقت کلی. *تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی*. ۴۶ (۱)، ۷-۱۱.

فهود، داریوش (۱۳۸۸). بلندپروازی، علم بازی، مدرک سازی و ازگان پلجریسم. *اخلاق در علوم و فناوری*. ۳ (۳-۴)، ۱-۵.

Boisvert, RF & Irwin, MJ (2006). Plagiarism on the rise. *Communications of the ACM*, 49 (6), 23.

Gibson, N. S & Chester-Fangman, C. (2011). The Librarian's Role in combating plagiarism. *Reference Services Review*, 39 (1), 132-150

Harris, RA. (2001). *The plagiarism handbook: Strategies for preventing, detecting, and dealing with plagiarism*. Pyrczak Pub.

Insley, Robert. (2011). Managing Plagiarism: A Preventative Approach. *Business Communication Quarterly*, 74 (2), 183-187.

PARK, CHIRS. (2003). In order (people) words: plagiarism by university student – literature and

lesson. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 28 (5), 471-488

Burke, Margaret (2005). Deterring plagiarism: A new role for librarians. *Library Philosophy and Practice* (e-journal), 10.

Madray, Amrita. (2007). Developing Students' Awareness of Plagiarism: Crisis and Opportunities. *Library Philosophy and Practice* (e-journal). Available at: <http://www.merriam-webster.com/dictionary/plagiarize%20>

Tall, S. plagiarism (2016). Available from: <http://stal.blogfa.com/post/69>